

ÅRSPLAN 2017-18

solkollen
barnehage

**SOLKOLLEN
BARNEHAGE**

Hånes

Innhold

Dette bør du vite om barnehagen.....	2
Velkommen til Solkollen	3
Solkollen barnehages satsningsområde.....	5
Barnehagens innhold og oppgaver	5
Organisering og dagsplan	7
Solkollens pedagogiske arbeid.....	8
Hjerteprogrammet	8
7 fagområder som barnehagen skal arbeide etter:	10
Inkludering, likestilling og likeverd	16
Barns medvirkning	17
Progresjon	17
Overganger.....	18
Samarbeid mellom barnehage og foreldre	19
Planlegging, dokumentasjon og vurdering	20
Samarbeid med Oppvekstsektoren i Kristiansand Kommune.....	21
Kontaktinformasjon for Solkollen barnehage	22

Dette bør du vite om barnehagen

Lover og rammer for barnehagen

”Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver” er en forskrift til lov om barnehager. Målet med rammeplanen er å gi styrer, pedagogiske ledere og det øvrige personalet en forpliktende ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet. Rammeplanen redegjør for barnehagens samfunnsmandat, og innholdet skal synliggjøres i årsplanene til barnehagene.

Implementering av ny Rammeplan

Vi jobber dette barnehageåret med å implementere Ny Rammeplan som er gjeldende fra 01.08.17. Personalet skal i løpet av høsten lese den nye planen, det vil også være tema på personalmøter, avdelingsmøter, planleggingsdager og i evalueringene våre.

Årsplanen

Alle barnehager er pålagt gjennom lov og Rammeplan å skrive en egen årsplan. Den skal presentere barnehagen på en slik måte at det tydelig kommer fram hvordan personalet jobber med områdene i rammeplanen. I denne årsplanen er kapitlene bygd opp slik: Først en beskrivelse av hvordan vi ønsker, bør og skal drive barnehagen. Så en beskrivelse av hvordan vi vil gjennomføre dette i praksis – Slik gjør vi det...

Solkollen har to overordnede planer, Verdidokument og Årsplan. Årsplanen er først og fremst et dokument som skal synliggjøre vår hverdag og pedagogikk og bygger på vårt verdisyn og vår visjon: «MED HJERTE FOR ALLE». Verdidokument og Årsplanen kan også leses på vår hjemmeside www.solkollen.no

Taushetsplikt, opplysningsplikt og politiattest

Alle som jobber i barnehagen er pålagt taushetsplikt og opplysningsplikt i forhold til informasjon vedrørende barna, foresatte og personalet. Videre må alle som jobber i barnehagen legge fram politiattest ved tiltredelse. Attesten skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt eller dømt for seksuelle overgrep.

Barnehagen har mange samarbeidspartnere, så som barnevern, Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), helsestasjon, skoler, Universitetet i Agder etc. Barnehagen har en lovpålagt opplysningsplikt til barnevernet som gjelder forhold de blir kjent med der barns helse eller liv står i fare. Foreldre/foresatte vil alltid bli informert og involvert i saker som gjelder deres barn.

Helsetjenester som omhandler barn er nå samlokalisert i «Familiens hus» som er etablert på tre steder i Kristiansand. Det er Strømme Senter, Aquarama og Vågsbygd Senter. På «Familiens hus» treffer du helsesøster, familieterapeut, jordmor, fysioterapeuter, barnevernsarbeidere og skolehelsetjenesten. Også barnehagen henter hjelp her når det er behov.

I Kristiansand er det utarbeidet en felles verdiplattform for alle de 100 kommunale og private barnehagene, der begrepet «Kristiansandsbarnehagen» er etablert. Dette skal gi en større bevissthet om hvem man er og hvor man vil. Vår felles visjon er «ET GODT STED Å VÆRE – ET GODT STED Å LÆRE»

Velkommen til Solkollen

Solkollen barnehage Hånes åpnet august 2012 og vi er en av 4 barnehager i Solkollennettverket i Kristiansand. Barnehagene var i mange år eid av Filadelfia Kristiansand, fra 1.9.2016 overtok Læringsverkstedet AS som eier. Filadelfia og Læringsverkstedet skal sammen bygge opp en landsdekkende organisasjon for barnehager med tillegg til formålsparagrafen.

Læringsverkstedet er en privat barnehagekjede som eier og driver barnehager i store deler av Norge.

Solkollen barnehage blir drevet med tillegg til formålsparagraf for barnehagedrift. Med denne formålsparagrafen, et ressurssterkt personale og i nært samarbeid med foreldrene, ønsker vi å skape de beste barnehagene i Kristiansand.

Solkollen barnehage Hånes ligger i et etablert boområde. Vi har egen gymsal og ulike grupperom som avdelingene benytter seg av daglig. Barnehagen har 8 avdelinger og vi ønsker at navnene på avdelingene skal være med å understreke vårt ønske om å være inkluderende, skape likeverd og likestilling.

Armkroken	Tilgjengelige voksne tilbyr et fang og en armkrok, og skaper trygghet og varme.
Hjerterommet	Omsorg, trygghet og hjertevarme skapes i menneskemøter.
Skattkammeret	Barn er skatter som er verdifulle, individuelle, ulike og strålende.
Smilehullet	Smil, humor og kreativitet gir farger til et inkluderende fellesskap.
Øyeblikket	De magiske øyeblikkene jantes på i hverdagen. Det ligger mye anerkjennelse i et godt blikk
Fotsporet	Å vandre sammen og sette spor gjør at vi tar nye steg mot samme mål.
Håndtrykket	En trygg og en varm hånd kan støtte og gi omsorg. Håndtrykket skaper dialog og kontakt.
Gullkornet	Vi finner «Gull» i hverdagen. Dagen er full av gyldne øyeblikk som vi må ta vare på.

Vår visjon

Gjennom vår visjon ønsker vi å være en barnehage for alle. Vi har fokus på kvalitet, omsorg og nestekjærlighet.
«Med hjerte for alle...barn – familier - nærmiljø!»

Med hjerte for alle

for barn...
for familier...
for nærmiljø...

Barnehagens mål

Solkollen barnehage er en del av «den gode barndom» med forankring i kristne grunnverdier og et inkluderende og utviklende fellesskap.

- Delmål 1: Vår verdiformidling er forankret i kristen tro og tradisjon.
- Delmål 2: Vi har stort fokus på kvalitet i arbeidet med barna.
- Delmål 3: Vi er et godt tilbud til hele familien.
- Delmål 4: Vi ivaretar personalet i et inkluderende og utviklende miljø.
- Delmål 5: Vi engasjerer oss i bydeler, regionalt og nasjonal

Formål for barnehagen

Barnehagens formålsparagraf ivaretar vår kulturelle tradisjon og mangfold, og uttrykker felles verdier. Formålet er forankret i menneskerettighetene. Barnehagens formål slår fast at barnehagen skal stå for et helhetlig læringssyn der omsorg og lek, læring og danning skal være grunnlaget for allsidig utvikling. Formålsbestemmelsen tydeliggjør barnehagens samfunnsmandat og det stilles høye krav til barnehagepersonalet som skal praktisere disse verdiene i daglig samspill med barna og i samarbeid med foreldrene. Som privat barnehage har vi valgt å benytte oss av muligheten til å drive virksomheten med et tillegg til formålsparagrafen.

Barnehageloven § 1. - Formålet lyder slik:

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg, lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på respekt for menneskeverdet, på åndsfrihet, nestekjærlighet, likeverd og solidaritet, slik disse grunnleggende verdiene kommer til uttrykk i kristen og humanistisk tradisjon og i ulike religioner og livssyn, og slik de er forankret i menneskerettighetene. Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning. Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Tillegg §1 a:

Solkollen Barnehage er verdimeisig forankret i kristen tro og tradisjon. Dette verdigrunnlaget formidles blant annet gjennom sang og musikk, bibelfortellinger og kristen høytidsmarkering.

Kristen verdiformidling

Solkollen barnehage bygger sin verdiformidling på kristen tro og tradisjon. Verdiformidlingen skjer i hverdagssituasjoner og i pedagogisk tilrettelagte aktiviteter. Kristen sang og musikk er en del av hverdagen og vi synger bordvers når vi skal spise. Barnebibler og kristen barnelitteratur er lett tilgjengelig i avdelingene. I løpet av året har vi fokus på ulike bibelfortellinger og kombinerer dem med Hjerteprogrammet som er beskrevet nedenfor. Vi ønsker at de kristne verdiene skal være synlig blant annet gjennom vår årsplan, månedsplaner, på vår nettside, i foreldresamarbeidet og i møte med enkeltbarn.

I Solkollen barnehage:

- er kristen verdiformidling en del av hverdagen i barnehagen.
- deltar vi i gudstjenester ved høytidene, bruker den lokale kirke.
- har vi julespill for byens barnehager.
- har vi Påskevandring i Søm kirke.
- synliggjør vi andre religioner som er representert i barnegruppa og markerer noen av deres høytider og merkedager, dersom foresatte ønsker det.

Solkollen barnehages satsningsområde

Sammen med Læringsverkstedet har vi dette barnehageåret felles satsningsområde med fokus på:

«Lek og gode vennskapsrelasjoner»

Leken er grunnstammen i det pedagogiske arbeidet og aktivitetene i barnehagen. Vi legger til rette for allsidig lek og varierte aktiviteter gjennom hele barnehagedagen. Barn skal erfare at lek og læring er morsomt. Leken skal tildeles mest tid og mest plass i barnehagen. Leken har en egenverdi for barnet; i samspill med andre blir man en del av en sosial og kulturell kontekst, og barns relasjonskompetanse utvikles. Det vil være fokus på lekens betydning for barns vennskap.

Terje Melaas, lektor i pedagogikk på høyskolen i Sørøst-Norge, er engasjert som Læringsverkstedet lekeombud. Lekeombudet vil ha fokus på voksne som gode rollemodeller for barna og inspirere til spennende lek. Det vil også være fokus på å bruke leken til å forebygge mobbing, til inkludering og fellesskap.

Satsningsområdet styrker Solkollens særpreg og identitet.

Barnehagens innhold og oppgaver

Omsorg og danning

I våre barnehager skal barn oppleve at de blir ivaretatt på en omsorgsfull og varm måte. De skal møtes av lyttende og engasjerte voksne som viser nærhet og innlevelse. Omsorg har en egenverdi og er nært knyttet til trygghet, oppdragelse og helse og preger hele barnehagedagen

Danning er for hvert menneske en livslang prosess som handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåter. Gjennom danning legges grunnlaget for allsidig utvikling. Barna skal erfare at de er del av fellesskapet, og å oppleve at egne og andres bidrag til fellesskapet oppleves som noe positivt. Barna skal utvikle trygghet på seg selv og egen identitet.

I Solkollen barnehage:

- har vi et målrettet arbeid med trygghet og tilhørighet i tilvenningsperioden.
- får familier kontaktperson og velkommensamtale i tilvenningsperioden.
- er dagsplanen forutsigbar og med rom for fleksibilitet og tid til enkeltbarn.
- har vi tilstedeværende voksne som bekrefter barn.
- er det stort fokus på empati, omsorg og vennskap i samlinger og hverdagsaktiviteter.
- arbeider vi for å forebygge og motvirke mobbing gjennom tilstedeværelse av voksne i lek og aktiviteter.

Lek

Lek er en frivillig aktivitet som barnet selv velger å være med på. Glede og humor gir overskudd og fremmer skaperevne. Lek er en måte å lære på, og gjennom leken utvikler barn seg. Leken kjennetegnes ved at den er spontan, lystbetont og frivillig. Barndommens egenart skal utvikles i leken og barna skal oppleve at leken i seg selv verdsettes. I leken utvikles språk og begreper. Den språklige kompetansen dannes i kommunikasjon med andre. I rolleleken fremmes god språkutvikling.

«Det er kanskje mulig å lære uten å leke, men det er ikke mulig å leke uten å lære.»

Kari Pape

Leken er en viktig sosial arena. Barna får venner, de samarbeider og de lærer noen av "livets spilleregler". I rolleleken lærer barna sosiale koder, innlevelse og hvordan man forholder seg til andre mennesker. De voksne hjelper barna med å fordype seg i leken, være i ulike roller og videreutvikle den. Noen barn trenger ekstra støtte for å komme i gang med lek. Andre vil trenge hjelp til å strukturere leken og til å holde konsentrasjonen. Barn skal ha tid og ro til å fordype seg i leken.

I Solkollen barnehage:

- bruker vi lekevalg, og tilrettelegger for god rollelek.
- hjelper voksne barna til å fordype seg og utvikle leken.
- er leker og lekevalg tilrettelagt etter barnas alder.
- har vi en bevisst holdning til lek og språkutvikling.
- brukes lek til å fokusere på Rammeplanens syv fagområder.
- har vi materiell og utstyr som stimulerer til allsidig lek.

Læring

Barn erfarer og lærer i alt de gjør av lek og aktiviteter, både egeninitiert og planlagte voksenstyrte aktiviteter. I våre barnehager legger vi vekt på at barna skal få brukt hele seg og oppleve gleden ved mestring. Barn er forskjellige og lærer på ulike måter. Vi legger til rette for allsidig læring hvor barna får bruke hele seg med kropp og sanseapparat.

I Solkollen barnehage:

- har vi smågrupper med fokus på lek og læring.
- tar vi utgangspunkt i barnas interesser i spontane og planlagte aktiviteter.
- har vi fokus på at barna lærer i samspill med hverandre.

Organisering og dagsplan

Barnehagen har fast struktur på hverdagen, hvor barna også får medvirke til innhold. Dette fremmer barnas behov for trygghet, tilknytning og tilhørighet. Dagsplanen i avdelingen består av ulike elementer som sammen gjør at hverdagen blir variert og forutsigbar.

Lekevalg

Lekevalg er en metode hvor barna presenteres for ulike lekforslag. Barnas medvirkning preger hverdagen i lekevalgtiden. Voksne legger til rette for god og utviklende lek. Lekevalgene varierer ut fra alder og modning. Dette avgjør også hvor mange valg som presenteres, og hvor lang lekevalgtiden er. Lekevalgene gjør at barna får kompetanse i å leke med ulike barn og får variasjon i lekeinnholdet.

Gruppetid

I gruppetiden har gruppelederen ansvaret for å planlegge et opplegg, prosjekt eller aktivitet som er tilpasset sin barnegruppe. Gruppetid er varierte aktiviteter, for eksempel samling, turer, forming og gymlek. Her får barnet voksenkontakt, blir sett og hørt, får tid og konsentrasjon omkring et emne. I gruppetiden skal Solkollens pedagogiske verktøy ha fokus. Barna påvirker innholdet i gruppetiden og de skal ha mulighet til å være med å planlegge deler av innholdet.

Hvilestund

Hvilestund har en avslappende atmosfære med rolig musikk, lydbok, høytlesning og stillhet. Alle skal oppleve en hverdag med innhold og variasjon mellom aktivitet og hvile.

Tid	3-5 åringer	1- 2 åringer
06.50-	Felles morgen Frokost	Felles morgen Frokost Lek
08.30-	Lekevalg	Utelek
9.30- 11.30	Gruppetid Måltid Påkledning	Gruppetid Måltid Bleieskift Soving
11.30- 13.30	Utetid	Hvilestund Lek
13.30	Måltid	Måltid
14.00	Hvilestund Lekevalg/ utelek	Bleieskift Lek
16.00	Felles ettermiddag	Felles ettermiddag
16.40	Barnehagen stenger	Barnehagen stenger

Solkollens pedagogiske arbeid

I Solkollen barnehage har vi valgt avdelingsstruktur og vi har fokus på det enkelte barn og smågrupper. Smågruppedagogikk er en vesentlig del av barnehagehverdagen. Målet vårt er at hvert barn skal bli sett og hørt, vi har hjerte for den enkelte.

Daglige smågrupper skal ha fokus på verdiformidling og fagområdene som er beskrevet i Rammeplan for barnehager. Hvert fagområde dekker et vidt læringsfelt og i hverdagen opererer vi med flere samtidig. Rammeplanen angir formulerte mål og presisering av personalets ansvar. Hensikten er å fremme barnas utvikling og læring. Informasjon om hvordan den enkelte avdeling arbeider med verdiformidling og fagområdene fra Rammeplanen blir gitt i månedsplane.

Hjerteprogrammet

Hjerteprogrammet er utviklet av Læringsverkstedet som et verktøy for barnehagens arbeid med sosial kompetanse innen kategoriene JEG, DU og VI.

Hjerteprogrammet er selve kjernen og hjertet i Læringsverkstedets pedagogiske arbeid, og er for oss formålsparagrafen i praksis. Hjerteprogrammet er en viktig del av vårt arbeid med å sikre barns rett til

medvirkning i våre barnehager. Det er utviklet for å gi barna mest mulig av positive opplevelser som de skal ha med seg resten av livet. Mye av grunnmuren for omsorg, empati, forståelse og toleranse formes i barneårene. Vi har fokus på at hvert barn skal få høre og oppleve at de er verdifulle hver eneste dag.

Hjerteprogrammet dekker rammeplanens fagområde Etikk, religion og filosofi, samt elementer i rammeplanens fagområde Nærmiljø og samfunn. Fagområdet Kropp, bevegelse, mat og helse, samt alle verdiene i barnehagens formålsparagraf dekkes også i arbeidet med Hjerteprogrammet.

Mål med hjerteprogrammet:

Hvert enkelt barn opplever og erfarer at de er unike og verdifulle, og at de har verdi i kraft av å være seg selv og er skapt av Gud. Alle barn i gruppen bidrar på sin måte til å skape barnegruppen og fellesskapet som de er en del av i barnehagen.

Tema for Hjertesamlinger gjennom året har følgende fokusområder:

Fokus på JEG:

Jeg er meg, mine følelser og mine hjerteskatte er temaer.

Vi snakker om vilje, selvfølelse, evner og egenverdi.

Fokus på DU:

Hjerte for andre, en god venn og samspill er temaer.

Vi snakker om vennskap, omsorg, respekt og samarbeid.

Fokus på VI:

Respekt, gøyale spill og hjerte for verden er temaer.

Vi snakker om glede, fellesskap, lek og solidaritet.

I Solkollen barnehage:

- er Hjerteprogrammet inspirasjon i det daglige verdiformidlingsarbeidet.
- har vi ukentlige hjertesamlinger.
- blir barna kjent med hverdagen til "Mats og Mille".
- sitter barna i "rosetolen" og får gode ord fra barn og voksne i avdelingen.
- er Bibelfortellinger og kristen verdiformidling knyttet opp mot arbeidet i Hjerteprogrammet.
- får barna egen mappe med bilder og tekster fra samlinger og aktiviteter som tilhører Hjerteprogrammet.

7 fagområder som barnehagen skal arbeide etter:

Etikk, religion og filosofi		
<p>Barnehagen skal gi rom for undring og samtaler og møte barnas spørsmål med respekt. Barnehagen gir barn etisk veiledning som tar hensyn til barnets forutsetninger og normer og verdier i det norske samfunnet. Verdier og tradisjoner i den kristne og humanistiske kulturarven vektlegges, samtidig respekteres og arbeides det i forhold til det mangfoldet som er representert i barnegruppen. Kristen verdiformidling står sentralt i Solkollen og gjennomsyrrer hverdagen vår, og i pedagogisk tilrettelagte aktiviteter.</p>		
... hos oss innebærer det:		
1 og 2 åringen:	3 og 4 åringen:	5 åringen:
<ul style="list-style-type: none"> • deltar på ukentligsamlinger der bibel/verdiformidlende fortellinger og sanger er sentralt. • opplever et stort fokus på kristne høytider. • viser trygghet i hverdagen. • opplever rom for nærhet, omsorg og undring. • utvikler forståelse for at "Jeg er meg". • viser glede ved å se hverandre, dele, hjelpe og trøste.	<ul style="list-style-type: none"> • deltar på ukentlige samlinger der bibel/verdiformidlende fortellinger og sanger er sentralt. • besøker kirken til jul og opplever julespill og påskevandring. • viser respekt for andre barns religiøse bakgrunn. • gleder seg over fellesskapet med andre. • opplever inkludering gjennom rollelek. • opplever rom for undring. • drar kristne verdier inn i leken. • reflekterer og undrer seg rundt bibelhistoriene.	<ul style="list-style-type: none"> • deltar på ukentlige samlinger der bibel/verdiformidlende fortellinger og sanger er sentralt. • besøker kirken til jul og opplever julespill og påskevandring. • viser respekt for andre barns religiøse bakgrunn. • blir bevisst på å vise omsorg, å dele, ta hensyn og inkludere gjennom rollelek. • filosoferer over spørsmålene: Hva er rett og galt? Hvorfor det?

Kommunikasjon, språk og tekst

All samhandling er kommunikasjon. Språket gir identitet og tilhørighet. Kommunikasjon er avgjørende for den intellektuelle, emosjonelle og sosiale utvikling. De voksne er språklige forbilder, og må derfor være bevisst på hvordan de kommuniserer med barna. Tidlig og god språkutvikling er en viktig del av barnehagens innhold.

...hos oss innebærer det:

1 og 2 åringen:	3 og 4 åringen:	5 åringen:
<ul style="list-style-type: none"> • har billedbøker tilpasset alder tilgjengelig på avdelingen. • opplever voksne som tolker deres signaler og kroppsspråk. • opplever voksne som hjelper dem å sette ord på følelser. • møter voksne som benevner omgivelsene. • synger, hører fortellinger og blir lest for.	<ul style="list-style-type: none"> • har billedbøker tilpasset alder tilgjengelig på avdelingen. • møter voksne som hjelper dem med å fordype seg i leken og gir rom for dette. • leser bøker, synger og rimer. • erfarer voksne som er tilstede når det oppstår konflikter og får øvelse i å løse dem. • opplever voksne som hjelper dem å være i ulike roller i leken. • erfarer digitalt verktøy • øver på å bruke språket i samhandling med andre.	<ul style="list-style-type: none"> • har billedbøker tilpasset alder tilgjengelig på avdelingen. • møter voksne som jobber for at de skal bli selvstendige i leken. • rimer, synger og leker med ord, bokstaver, tall og begreper. • møter voksne som jobber for at barna skal lære å løse konflikter selv ved hjelp av språk. • prøver seg i ulike roller i leken. • erfarer digitalt verktøy.

Kropp, bevegelse, mat og helse

Barn er fysisk aktive og de uttrykker seg mye gjennom kroppen. Grunnleggende motoriske ferdigheter og god helse utvikles fra barnehagealder. Gjennom kroppslig mestring utvikler barn en positiv selvoppfatning og bevissthet om kropp og helse. Barnehagen skal bidra til gode vaner og sunt kosthold.

...hos oss innebærer det:

1 og 2 åringen:

- opplever tumlelek og lek i gymsal.
- øver på å vaske hendene, spise og drikke selv, og rydde etter måltidet.
- blir tilbudt er variert kosthold.
- utvikler ferdigheter inne grov og finmotorikk og viser mestringsfølelse.
- øver på å kle av og på seg selv.
- viser interesse for egen kropp og benevner kroppsdelene.

3 og 4 åringen:

- opplever lek og organiserte aktiviteter i gymsal.
- øver på selvstendighetsferdigheter (håndvask, dobesøk, påkledning og måltid).
- blir tilbudt et variert kosthold, tar del i matlaging og oppfordres til å smake på ny mat.
- opplever aktiviteter som utfordrer innen grov -og finmotorikk.
- bruker uteområdet til fysisk aktivitet og utfordres til bevegelse i variert terreng.
- erfarer at vi har ulike fysiske grenser og voksne som legger til rette for boltrelek.

5 åringen:

- øver på samarbeidsleker i gymsal, kroppsbeherskelse koordinering og balanse.
- behersker selvstendighetsferdigheter som håndvask, dobesøk, påkledning og måltid.
- tar del i måltidsforberedelser og får kunnskap om sunn og næringsrik kost.
- kler av og på seg selv, rydder klær og får kunnskap om klesvalg til ulike værtyper.
- erfarer variert fysisk aktivitet og har god erfaring med bevegelse i variert terreng.
- viser respekt for andres fysiske grenser i leken.

Natur, miljø og teknologi

Naturen gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter til alle årstider og i all slags vær. Friluftaktiviteter og utelek er en del av barnehagens hverdagsliv. I Solkollen barnehage legger vi vekt på turglede og gode naturopplevelser. Barnehagen skal bidra til at barn får undre seg, eksperimentere, systematisere og samtale om fenomener i den fysiske verdenen og videre erfare hvordan teknikk kan brukes i leken og hverdagslivet.

...hos oss innebærer det:

1 og 2 åringen:	3 og 4 åringen:	5 åringen:
<ul style="list-style-type: none"> • er ute daglig. • lærer om årstider og naturens syklus. • bruker alle sanser i utforsking av ulike naturmaterialer. • viser interesse for småkryp. • utforsker teknikker i lek med ball, pinner, sand, vann og tester ut tyngdekraften.	<ul style="list-style-type: none"> • er ute daglig. • lærer om årstider. • lærer om naturens syklus med dyr og planter. (eks. ku- melk, korn –mel) • får gode naturopplevelser og viser respekt for livet i naturen. • går på tur ukentlig. • kildesorterer og har erfaring med gjenbruk. • utforsker og undrer seg over naturfenomener. • utforsker og tar vare på småkryp.	<ul style="list-style-type: none"> • er ute daglig. • lærer om årstider. • lærer om naturens syklus med dyr og planter. (eks. ku- melk, korn –mel) • går på tur ukentlig. • får gode naturopplevelser og viser respekt for livet i naturen. • kildesorterer og driver med gjenbruk. • gjør ulike eksperimenter i gruppetid og lek. • tar vare på og rydder i naturen.

Nærmiljø og samfunn

Barnehagen skal bidra til at barn møter verden utenfor familien med tillit og nysgjerrighet. Den skal legge vekt på å styrke kunnskap om og tilknytning til lokalsamfunnet, gjennom natur, kunst og kultur, arbeidsliv, tradisjoner og levesett. Barn skal medvirke i å utforske og oppdage nærmiljøet sitt. Medienes betydning i barns hverdag vektlegges i barnehagen.

...hos oss innebærer det:

1 og 2 åringen:	3 og 4 åringen:	5 åringen:
<ul style="list-style-type: none"> • opplever markeringer av nasjonale høytider som samenes nasjonaldag (6. februar) og Norges nasjonaldag (17.mai). • viser trivsel raskt etter avskjed med foreldre/foresatte. • er trygg på avdelingens rutiner. • bruker avdelingen/rom fritt "alene". • er trygg i fellesskapet i barnehagen. • går på småturer i nærmiljøet.	<ul style="list-style-type: none"> • opplever markeringer av nasjonale høytider som samenes nasjonaldag (6. februar) og Norges nasjonaldag (17.mai). • har ukentlige turer i nærmiljøet. • får ulike naturopplevelser. • besøker/får kjennskap til historiske steder. og tradisjoner i nærmiljøet. • får kjennskap til familiene som er representert i barnegruppa.	<ul style="list-style-type: none"> • opplever markeringer av nasjonale høytider som samenes nasjonaldag (6. februar) og Norges nasjonaldag (17.mai). • er på turer i og utenfor nærmiljøet. • kjenner til at vi bor ulikt og har det forskjellig i Norge. • er kjent med stedsnavn i nærmiljøet og kan noe historie. • opplever respekt og forståelse for at alle er forskjellige og like mye verdt.

Kunst, kultur og kreativitet

Kreative aktiviteter er en del av barnehagens hverdag. Barnehagen må gi barna mulighet til å oppleve kunst og kultur og til selv å uttrykke seg estetisk. Å være sammen om kulturelle opplevelser og å gjøre eller skape noe felles, bidrar til samhørighet og inspirasjon i leken. Barn skaper sin egen kultur ut fra egne opplevelser. Gjennom rike erfaringer med kunst, kultur og estetikk vil barna få et mangfold av muligheter for sansing, opplevelser, eksperimentering, skapende virksomhet, tenkning og kommunikasjon. Dans, musikk, teater og forming er vesentlig for å skape kulturelle uttrykk og inntrykk.

...hos oss innebærer det:

1 og 2 åringen:	3 og 4 åringen:	5 åringen:
<ul style="list-style-type: none"> • opplever formidling av eventyr, fortellinger og bibelhistorier som inspirasjon til egen fantasi og skaperglede. • opplever musikk og sanger på ulikt språk og fra forskjellige kulturer. • beveger seg til musikk • stiller ut egen kunst i barnehagen. • opplever voksne som har fokus på den skapende prosessen og ikke det ferdige produktet. • leker med maling og tredimensjonale materialer. (leire, modellkitt, sand..)	<ul style="list-style-type: none"> • opplever formidling av eventyr, fortellinger og bibelhistorier som inspirasjon til egen fantasi og skaperglede. • opplever musikk og sanger på ulikt språk og fra forskjellige kulturer. • beveger seg til musikk • stiller ut egen kunst i barnehagen. • opplever voksne som har fokus på den skapende prosessen og ikke det ferdige produktet. • leker med maling og tredimensjonale materialer. (leire, modellkitt, sand..) • utvikler tegneferdigheter. (blyant, kull, fargestifter og maling) • deltar i teater og drama.	<ul style="list-style-type: none"> • opplever formidling av eventyr, fortellinger og bibelhistorier som inspirasjon til egen fantasi og skaperglede. • opplever musikk og sanger på ulikt språk og fra forskjellige kulturer. • beveger seg til musikk • stiller ut egen kunst i barnehagen. • utvikler tegneferdigheter. (blyant, kull, fargestifter og maling) • prøver seg på ulike roller i dans, sang og drama. • opplever lokal og nasjonal kunstuttrykk som gir inspirasjon til egen kreativitet. • har fokus på den skapende prosessen og ikke det ferdige produkter. • blir kjent med tradisjoner og kulturminner i lokalmiljøet. • deltar i felleskor.

Antall, rom og form		
Lek er drivkraften i all læring, også i utviklingen av barns forståelse for matematiske begreper. I arbeidet med antall, rom og form får barna erfaringer med klassifisering, ordning, sortering og sammenligning. Barnehagen skal legge tilrette for at barna har tilgang til og tar i bruk ulikt materiell som spill, tellemateriell, klosser, teknologi, etc.		
...hos oss innebærer det:		
1 og 2 åringen:	3 og 4 åringen:	5 åringen:
<ul style="list-style-type: none"> deltar i lek og samling med telling. bruker lekemateriell med former, tall og størrelser. har lekekasser som stimulerer til sortering. har former og tallsymboler synlig i avdeling. orienterer seg ute og inne. 	<ul style="list-style-type: none"> har lekemateriell som stimulerer til lek og læring av tall, størrelser, former og mønster. bruker telling i samlinger og hverdags situasjoner . viser interesse for høyde, lengde, temperatur, mål og vekt gjennom lek og voksenstyrt aktiviteter. leker med form, farger og mønster. spiller brettspill. 	<ul style="list-style-type: none"> bygger konstruksjoner med bl.a kapla og lego. ser sammenheng mellom mengde og tall. får forståelse for matematiske begreper. (eks. mål, vekt..) benevner ulike former og følger mønster. (eks.perlebrett) gjør ulike eksperimenter i lek og gruppetid. spiller brettspill.

Inkludering, likestilling og likeverd

Barnehagen skal være et inkluderende fellesskap med rom for det enkelte barn. Videre skal barnehagen bidra til at barna får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek. Barna skal ha like muligheter til å bli sett og hørt. Alle oppmuntres til deltakelse i ulike aktiviteter gjennom lekevalg og gruppetid. Felles opplevelser styrker samholdet i barnegruppa og gir gode relasjoner og vennskap. Barna utfordres til å ta selvstendige valg med tilpasset støtte fra voksne.

Barnehagen skal fremme positive handlinger som motvirker avvising, mobbing og vold. "Mobbing av barn i barnehagen er handlinger fra voksne og/eller andre barn som krenker barnets opplevelse av å høre til og være en betydningsfull person for fellesskapet» (Lund 2015)

Mobbing blant små barn forebygges ved at voksne er oppmerksomme på det enkelte barns trygghet, trivsel og samspill i barnegruppa.

I Solkollen barnehage:

- er barna inndelt i små grupper.
- legger vi til rette for utfordrende aktiviteter for den enkelte.
- skal barna oppleve at de har venner på tvers av alder og kjønn.
- brukes lekevalg (i stor avdeling) aktivt til å forebygge mobbing og fremme inkludering, likestilling og likeverd.
- arbeider vi med Hjerteprogrammet som er verktøy for inkludering, likestilling og likeverd.

Barns medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet (barnehageloven §1) Barns medvirkning er nedfelt gjennom Barnehageloven §1 og 3, Grunnloven §104 og FN's barnekonvensjon art. 12 nr. 1. Alle barn skal kunne få erfaring og innflytelse på det som skjer i barnehagen. Barns synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet.

I Solkollen barnehage:

- opplever barna en trygg og fleksibel hverdag som er tilpasset deres behov.
- tar vi barnas innspill på alvor.
- medvirker barna i blant annet lekevalg.
- er det god tid til lek der barna er aktive deltakere.
- hjelper barna til med daglige gjøremål og oppgaver.
- legger vi til rette for at store og små kan hjelpe hverandre.
- har vi voksne som lytter, er aktive og viser begeistring for barna.

Progresjon

Hvert barn er i utvikling og skal oppleve fremgang. De møter utfordringer, mestrer og må strekke seg. Progresjonen må tilpasses det enkelte barn. Målet vårt er at hvert barn blir sett og hørt, vi har hjerte for alle. Samtidig ønsker vi at barna lærer noe nytt og utvikler seg i takt med alder og modning.

Det skal være progresjon i arbeidet i forhold til alder og modenhet både i avdeling og i aldersrene grupper. Det blir da progresjon i lekemateriell, fysisk utforming i avdelingene og ulike aktiviteter og samlinger i løpet av barnehagetida.

"Antall år et barn er i barnehage før skolestart kan variere, likevel er det naturlig å tenke at noen aktiviteter skal tilpasses og kanskje også forbeholdes de enkelte aldersgrupper. Alle behøver ikke være med på alt. Dermed kan barnehagen skape en naturlig progresjon i aktivitetene og bidra til utfordringer for barna slik at de har noe strekke seg etter." *Årsplanmal fra Kristiansand Kommune, s. 10*

1 og 2 åringen skal bli møtt med trygghet og omsorg. Gjentakelse, rutiner og språkstimulering i hverdagen preger arbeidet.

Avdelingens fysiske utforming og materiell skal gi rom for motorisk aktivitet og hvile.

3 og 4 åringen introduseres for rollelek. Sosiale ferdigheter som å hjelpe, dele og vente på tur er sentralt.

Det arbeides med selvstendighet og språkstimuleringen videreføres og utvikles.

5 åringene er trygge i avdelingen og er rollemodeller for de yngre barna. Vi arbeider med å skape kontakter og venner til skolestart.

Læring og utvikling av basiskompetanse som forberedelse til skolestart er sentralt.

Overganger

En overgang fører til endringer i barnets rammer og rutiner. I Solkollen er vi opptatt av at barn og foreldre skal føle seg trygge, og alltid bli møtt av kompetente, varme medarbeidere.

Fra hjem til barnehage

Når et barn skal begynne i barnehagen er det viktig at overgangen blir så god som mulig. Det er store individuelle forskjeller for hvor lang tid et barn trenger for å bli kjent. Vanlig praksis er at barnet har med seg mor og/eller far de første dagene. Vi legger også til rette for tidlig tilvenning med flere treffpunkter før oppstart.

I Solkollen barnehage:

- inviteres nye barn og foreldre til 3-4 besøksdager før oppstart
- har vi foreldremøte for nye foresatte i juni
- får alle nye tildelt hefte «Praktisk informasjon ved oppstart» noen måneder før barnet skal begynne i barnehagen.

Fra småbarn- til storbarnsavdeling

Vi legger til rette for en god overgang til ny avdeling for barna. I mai og juni måned vil vi legge til rette for lek i avdelingen sammen med nye barn og voksne. Personalet har et ansvar for å skape trygghet og gode overganger for barnet. Vi ønsker at barna kan komme tilbake etter sommeren og glede seg til et nytt barnehageår.

I Solkollen barnehage:

- har vi besøk i ny avdeling i mai og juni måned
- får foresatte tilbud om overgangsamtale med en voksen i den nye avdelingen.

Fra barnehage til skole

Barnehagen legger til rette for at barna kan ta avskjed med oss som 6 åringer og få en trygg og god overgang til skolen og SFO.

I Kristiansand kommune er det lagt opp til rutiner for overgangen mellom barnehage og skole. I foreldresamtale før skolestart samtaler vi om følgende punkter: Barnets sterke sider/ interesser, barnets sosiale kompetanse, barnets språklige ferdigheter, barnets motoriske ferdigheter, annen viktig informasjon eks. konsentrasjon.

Solkollens Førskoleklubbarbeid har 3 fokusområder:

1. **Sosial kompetanse** (eks. å være venner, få venner, dele, oppførsel, hilse, være en del av en gruppe, Hjerteprogrammet)
2. **Antall, rom og form** (eks. grunnleggende matematikk-lek rettet mot forberedelse til 1. klasse, spill, tall og telling, former, målinger, symmetri, parkobling)
3. **Kommunikasjon, språk og tekst** (eks. gjenkjenne bokstaver, små ord, eventyr, fra bilde til tekst, lyder, språket i leken)

I Solkollen barnehage:

- har vi førskoleforberedende aktiviteter i egne 5 års grupper.
- inviteres 5 åringene til kor hver måned.
- legges det til rette for skolebesøk.
- Inviteres førskolebarn og foreldre til foreldrekaffe i mars
- inviteres førskolebarn og til en avslutning på våren.

Samarbeid mellom barnehage og foreldre

Foreldresamarbeidet skal alltid ha barnas beste som mål, og barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet. Samarbeidet skal både skje på individnivå med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget. Samarbeidet skal sikre at foreldrene får innflytelse på barnehagens arbeid med

For at barna skal bli mer selvstendige, forventer barnehagen at foreldre/foresatte arbeider med utvikling av språk, grensesetting og selvstendighet. Barnehagen skal være et supplement til hjemmet.

Solkollen barnehage vil fremstå som en ressurs for hele familien. Vår tankegang er at hele familien er brukere av barnehagen. Samarbeid fremmer trygghet og sammenheng i barnas liv. Barnehagen forholder seg til foreldre/foresatte enkeltvis, og samtidig hele gruppa. Foreldre/foresatte skal være trygge på at barna deres får omsorg, blir sett og respektert.

Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling. Vi har fokus på den daglige kontakten i møte med foreldrene der vi utveksler informasjon som er til nytte for begge parter.

I Solkollen barnehage:

- samtaler vi med alle nye familier ved oppstart.
- er det tilbud om foreldresamtaler en gang pr år og ellers ved behov.
- har vi sommerfest for barn og familier.
- er det frokostsamlinger ved jul og påske.
- har vi to foreldremøter i året
- får alle foresatte invitasjon til Solkollen Familieskole.

Foreldreråd og samarbeidsutvalg

Foreldrerådet består av foresatte til alle barn og skal fremme fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø.

Samarbeidsutvalget (SU) skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. Samarbeidsutvalget består av foresatte og ansatte i barnehagen, slik at hver gruppe er likt representert. Barnehagens eier kan delta etter eget ønske, men ikke med flere representanter enn hver av de andre gruppene. Barnehageeieren skal sørge for at saker av viktighet forelegges foreldrerådet og barnehagens samarbeidsutvalg.

Planlegging, dokumentasjon og vurdering

Planlegging

Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle systematisk i det pedagogiske arbeidet. Barnehagen er forpliktet til å begrunne, planlegge, vurdere og dokumentere at det pedagogiske arbeidet er i tråd med barnehageloven og rammeplanen.

I Solkollen barnehage:

- har vi 5 planleggingsdager årlig
- har avdelingene ukentlige planleggingsmøter
- arbeider vi med årsplan, månedsplan og ukeplan i planleggingsarbeidet

Dokumentasjon

Rammeplanen fastslår at dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet inngår som en viktig del av barnehagens arbeid. Dokumentasjonen skal gi foreldre, lokalmiljøet og kommunen som barnehagemyndighet informasjon om hva barn opplever, erfarer, lærer og gjør i barnehagen, samt vise hvordan barnehagen oppfyller kravene i barnehageloven og rammeplanen.

I Solkollen barnehage:

- skriver vi referat fra dagen på tavle i garderoben.
- gir vi muntlige tilbakemeldinger på dagens hendelser.
- får foreldre/foresatte informasjon om pedagogisk og praktisk innhold i månedsplanen fra avdelingene.
- tar vi bilder fra hverdagssituasjoner og ulike aktiviteter.
- får bursdagsbarna bilder fra sin egen bursdagsfeiring med hjem.
- bruker vi og hjemmeside for å dokumentere hverdagshendelser

Vurdering

Det pedagogiske arbeidet skal vurderes – det vil si beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Systematisk vurdering legger grunnlag for utvikling av barnehagen som en lærende organisasjon.

I Solkollen barnehage:

- vurderes arrangementer og aktiviteter etter hvert som de gjennomføres.
- gjennomfører vi halvårlige og årlige vurderinger av det pedagogiske arbeidet.
- gjennomfører vi brukerundersøkelser og vurdering som grunnlag for det pedagogiske arbeidet og foreldresamarbeidet

Samarbeid med Oppvekstsektoren i Kristiansand Kommune

Vår barnehage er en, av ca 100 barnehager i Kristiansand kommune. Sammen er vi Kristiansandsbarnehagen! Vår felles visjon er: «ET GODT STED Å VÆRE – ET GODT STED Å LÆRE». Skal vi lykkes med å bli enda bedre, må vi samles om et felles grunnlag for arbeidet vårt. Derfor har vi utviklet noen felles verdier: "Kristiansandsbarnehagen er et trygt og tilpasset læringsmiljø som utvikler lekne og rause barn med en god selvfølelse".

Derfor lover vi foreldrene dette:

Barns aktive medvirkning påvirker hverdagen.

Trygt og tilpasset læringsmiljø som inviterer til lek og utfoldelse.

Engasjerte, rause og dyktige medarbeidere.

Stort mangfold av kulturelle opplevelser.

Oppvekstsektorens hovedfokus er utvikling av læringsmiljøet i prosjektet FLiK, dette er også forankret politisk i bystyret.

FLiK – Kristiansand kommunes satsning på læringsmiljø

FLiK står for Forskningsbasert Læringsmiljøutvikling i Kristiansand.

Forventet effekt av dette arbeidet skisseres slik:

1. Bedre faglig og sosialt utbytte for barn og unge i barnehage og skole.
2. Færre segregerende tiltak i barnehage og skole.
3. Trivsel og opplevd tilhørighet i barnehage og skole er bedret og mobbing er redusert.

Barnehagen skal jobbe systematisk med læringsmiljøet over tid. På bakgrunn av pedagogisk analyse skal personalet komme fram til gode tiltak til beste for barna og det læringsmiljøet de hører til. Vi skal utvikle kunnskap og god praksis blant de som jobber i barnehagen. Målet er at pedagogisk analyse er blitt en innarbeidet arbeidsform i det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Barnehage og skole må bygge sin virksomhet på forskningsbasert kunnskap for å lykkes med å legge til rette for et bedre og mer inkluderende læringsmiljø.

I Solkollen barnehage:

- bruker personalet verktøyet «pedagogisk analyse» og legger vekt på forskningsbasert litteratur.
- har vi fokus på arbeid i små grupper/"Gruppetid" for å gi et godt lærings- og sosialt utbytte i hverdagen.
- er resultatet av spørreundersøkelse med barn, foresatte og ansatte grunnlag for endrings-arbeidet i FLiK-satsningen.
- skal barnehagens kristne verdigrunnlag være synlig og vise respekt for menneskets egenverdi

Kontaktinformasjon for Solkollen barnehage

Solkollen Hånes

Hånesveien 101,
4635 Kr. Sand

Enhetsleder:

Hilde Ramsland
hilde.ramsland@solkollen.no tlf. 9367 6882

Styrer:

Kristin Fidjestad Andreassen
kristin.andreassen@solkollen.no tlf. 9066 5258

Direktenummer til avdelingene:

Armkroken	tlf. 406 21 742
Fotsporet	tlf. 406 31 887
Smilehullet	tlf. 466 13 588
Skattkammeret	tlf. 406 36 426
Håndtrykket	tlf. 452 46 697
Hjerterommet	tlf. 406 35 974
Gullkornet	tlf. 465 09 213
Øyeblikket	tlf. 465 47 802

Sentralbord med valgalternativer: tlf. 3806 3085

Hjemmeside:

www.solkollen.no